

նախօրեակին գտնուող մեր հողերը գաւակներին և վերացնել վիճելի խնդիրը: Կատարելապէս հաւատում ենք, որ հօր Մեծ Բրիտանիայի ներկայացուցիչը կիրառործէ մեր օրինական բաղձանքները»:

Յունիս 16-ին Երևանում տեղի ունեցաւ հրապարակային մեծ ժողով, ուր կրակոտ ճառեր խօսեցին Դ. Անանունը, Ա. Սոնդկարեանը, Վ. Սորէնին, Դրօն և ուրիշները: Ժողովը ընդունեց հետեւեալ բանաձևը.

«Յունիս 16-ի հրապարակային ժողովը խորը յուզումով լսեց այն լուրը, որ Ղարաբաղում, անգլիական միսիայի աշխատակազմի Ազրբէջանի գործը Սուլթանովի գլխավորութեամբ աւերել է հայկական վեց գիւղեր, կոտորել է աւելի քան 600 կին ու երեխաներ, սպառնում է շարունակել կոտորածը և ստիպել Հայկական Ղարաբաղը արեան մէջ ողողելու: Մենք համոզուած ենք, որ այս շարունակութիւնն է ինվեր-թայթեան քաղաքականութեան: Այնտեղ, Թիւրքիայում, ամբողջ քաղաքակիրթ մարդկութեան աչքերի առջև կոտորածի ենթարկեց միլիոնաւոր հայ ժողովուրդը. այստեղ, Ազրբէջանում, դաշնակից ժողովուրդների աչքերի առջև աշխատում են ոչնչացնել Ղարաբաղի հայ ազգաբնակչութիւնը և հաստատել իրենց արիւնոտ կարգերը այս երկրում: Ո՞րք գիտակցելով մեր պարտականութիւնը՝ վճռականապէս բողոքում ենք այն բարբարոսութեան դէմ, որ գործադրում է Ազրբէջանը: Պահանջում ենք անյապաղ հեռացնել Ղարաբաղի սահմաններից Սուլթանովի աւազակախումբը: Մենք յայտարարում ենք, որ Ղարաբաղի իրաւունքների պաշտպանութեան հարցում մեր կառավարութիւնը լիակատար աջակցութիւն կարող է գտնել մեր կողմից: Բա՛ւ է, որքան կոտորեց հայ ժողովուրդը Թիւրքիայում, Ղարաբաղում, Ազրբէջանում: Մենք այլևս չենք կարող թոյլ տալ, որ եւրոպական մեծ ժողովուրդների ներկայացուցիչները աչքերի առջև մեր կանայք ու երեխաները ենթարկեն կոտորածի: Պահանջում ենք, որ դաշնակից պետութիւնների Կովկասում գտնուող ներկայացուցիչները վերջ դնեն կոտորածի և աւերի քաղաքականութեան: Պահանջում ենք հայկական կառավարութիւնից բուն կերպով բողոքել դաշնակիցների ներկայացուցիչներին և յանուն քաղաքակրթութեան ու մեր ժողովուրդի Փիզիքական գոյութեան պաշտպանել հայ ժողովուրդը ձեռքի տակ ունեցած բոլոր միջոցներով: Մենք բողոքում ենք և մեր հիացմունքն ենք յայտնում Ղարաբաղի մեր եղբայրներին, որոնք հերոսաբար կուում են Սուլթանովի բռնակալութեան դէմ յանուն ժողովուրդների ինքնորոշութեան ու քաղաքակրթութեան»:

Ապա, հաղարաւոր բաղձութիւնը ցոյց արաւ Սորէնդարանի ու կառավարական չէնքի առջև և նւագախմբի ուղեկցութեամբ շարժեց դէպի անգլիական ներկայացուցչութիւնը, որի առջև նոյնպէս արտասանեցին ճառեր և յանձնեց բանաձևը:

Թիֆլիսում տեղի ունեցան երկու բաղձամարդ հրապարակային ժողովներ — յունիս 8-ին և 22-ին: Վերջինին մասնակցում էին քառասունից աւելի ազգային ու հայրենակցական կազմակերպութիւններ ու հազարաւոր ներկաներ: Նախագահում էր Յովհ. Թումանեանը: Ընդունւած բանաձևը պահանջում էր դաշնակիցների միջամտութիւնը, զը. Սուլթանովի վտարումը Ղարաբաղից, կոտորածի հեղինակների ձերբակալութիւնն ու պատժելը և Ղարաբաղի միացումը Հայաստանին:

Բողոքի ձայն բարձրացրին և Հայաստանի կառավարութիւնը, Ազրբէջանի Սորէնդարանի հայ պատգամաւորներն ու Ղարաբաղի Ազգ. Սորէնդարը: